

THINK TANK

Etorkizuneko lanari buruzko eztabaida prozesua: 6. lan dokumentua

(2020ko abenduak 23)

Lan dokumentu honek jarraipena ematen die aurreko bost dokumentuei, eta 2020ko abenduaren 17ko bileran egindako eztabaidaren emaitzak jasotzen ditu. Aurreko dokumentuetan esparru orokor bat zehaztu zen. Horietan ezarri ziren, alde batetik, digitalizazioa eta ekonomia berdea, lanaren etorkizunari eragingo dioten bi joera handi moduan, eta, bestetik, enpresen lehiakortasuna eta langileen garapena konektatzeko beharra, Gipuzkoak bere ekoizpen jarduerari eusteko erronketako baten moduan. Faktore horiek guztiek bat egiteak aditzera ematen zuen beharrezkoa zela langilea-enpresa binomiotik langilea-enpresa-lurraldea ardatzean lan egitera pasatzea. Esparru horretan, eztabaida prozesuan parte hartu zutenek MCCk gidatutako kasu praktiko bat ere aztertu zuten, eta, horren ondorioz, Etorkizuna Eraikizun esparruan etorkizuneko lanaren oinarriak finkatzeko proposatu zitekeen proiektu esperimental motari buruzko ikaskuntzak sortu ziren.

Abenduaren 17ko saioan, Charles Leadbeaterrek lau ideia nagusi planteatu zituen gobernuek eta haien politikek etorkizuneko lanari dagokionez duten eginkizunari buruz. Ideia horiek dikotomia moduan planteatu zituen:

- a) Politikak aplikatzea, lan egiteko modu berriak sortzearen aurrean. Orain arte, agian nahikoa izan da politika batzuk aplikatzea, baina, hemendik aurrera, beharrezkoa da politika berriak sortzeko gaitasuna izatea. Horretarako, esperimentazioa eta azkar ikasteko gaitasuna behar dira.
- b) Enpleguak lan bizi onen aurrean. Orain arte, politikak enplegura bideratu dira, baina hori ez da une honetan aukerarik egokiena. Lana beste faktore garrantzitsu batzuen erdian dago, eta lotura sakonak ditu etxebizitzarekin, kreditua eta finantzak eskuratzearekin, kontsumoarekin eta aisiarekin, zergekin, ongizatearekin eta aurrezkiarekin. Zentzuzkoena da politikak ez daitezela enpleguan zentratu, baizik eta multzo horretan guztian.
- c) Dirua esanahiaren aldean. Orain arteko politikek dirua izan dute ardatz. Baina pertsonen lanaren bidez bilatzen dutena ez da dirua bakarrik. Politikek oraindik ez dute asmatu identitatea, kide izatea, itxaropena eta segurtasuna integratzeko orduan. Hala ere, etorkizuneko lanari dagokionez, politikek zentzua/esanahia garatzen lagundu behar dute.
- d) Enplegu gehiago trantsizio hobeen aldean. Orain arteko politiken helburua enplegua sortzea izan da. Hemendik aurrera hori ez da nahikoa izango. Enpleguak tresna bat izan behar du pertsonen une honetan gizarte gisa egin behar ditugun trantsizioetan integratzen laguntzeko.

Leadbeaterrek gomendio hau egin zuen Etorkizuna Eraikizun ekimenei dagokienez, eta, zehazki, etorkizuneko lanari dagokionez: lan egiteko modu berriak sortzearen aldeko apustua egitea, lan bizi onak sortzen zentratzea, zentzua diruaren aurretik lehenestea eta trantsizioetan zentratzea. Etorkizuneko lana babesteko politikek nolakoak izan behar dutenari buruzko gomendio hori kontuan hartuta, parte-hartzaileei galdetu zitzaion zein izan behar zen

Gipuzkoako Foru Aldundiaren zeregina etorkizuneko lana eraikitzen hasteko abian jarri nahi den proiektu esperimental berrian. Honako hauek dira parte-hartzaileen ekarpenak:

Gipuzkoako Foru Aldundiak proiektu horretan duen funtsezko zeregina honako hau izango litzateke, ekarpen horien arabera:

LIDERRA IZATEA, TRANTSIZIORAKO MISIOAK ETA ERAKUNDEAK PROPOSATUZ

- a) Pertsona – Enpresa – Lurraldea trinomiorako nahi den norabidea edo helmuga markatzea.
- b) Anbizio maila handia ezartzea eta misioak sortzea (erronka garrantzitsuak gizartearentzat)
- c) Administrazioak gidatu behar du trantsizio hori
- d) Trantsizio erakundeak eta inbertsio programak sortzea

MULTZOA BILDU, KOORDINATU, LERROKATU, EGITURATU ETA ORDEZKATZEA

- e) Diziplina anitzeko eraldaketa ahalbidetuko duen ekosistema bat sortzea, lanaren etorkizunerako trantsizioari ekiteko.
- f) Eragileak sustatzea eta sentibilizatzea, beren ekintza guztia norabide horretan bertan bideratuz.
- g) Esparru osoa zaintzea eta horri justizia ematea, alderdi guztiek aitortutako arbitro gisa jardunez.
- h) Masa kritikoak handitu behar badira, elementu aglutinatzaile gisa jardutea.
- i) Tartean sartu behar ditugun lurraldez gaindiko erakundeen aurrean bozeramailea eta ordezkaria izatea.
- j) Arazoa konpontzeko/aukera aprobetxatzeko beharrezkoak diren eragileak identifikatzea eta konektatzea.
- k) Eragileek GFArekin duten harremana sinplifikatzea; administrazio publikoaren maila desberdinetatik (tokikoa, probintziakoa, Euskadikoa...) politika eta ekimen desberdinak nola lerrokatu bilatzea.
- l) Etorkizuneko lanari dagokionez, asmo partekatu baten edo batzuen definizioa bultzatzea eta biltzea, eta, definizioan, Gipuzkoako aniztasuna ordezkatzeko duten gizarte eragile guztiak konprometitzea.
- m) Aldundiak oreka eginkizun zail hori bete behar du, interes partikularrak zuzendu eta isolatu ditzan (zalantzarik gabe, interes partikularrak -> enpresak, elkarteak... izango dira), partekatutako helburu horri/horiei erantzuteko.
- n) Konpromiso bat sortzea
- o) Lerrokadura sortzea
- p) Elementu politikoak ados jar daitezen eta lehiaketatik lankidetzara igaro daitezen laguntzea (sindikatuak-patronala)
- q) Lurraldea garapen agentzien bidez egituratzea

SENTSIBILIZATZEA

- r) Gizarte osoa sentibilizatzea zehaztutako helburua(k) lortzeko (seguruenik, helburu hori(ek), egokitzen dakien eta erosotasun eremutik ateratzeko gainerako gizarteek baino gaitasun handiagoa duen gizarte izatea lortzeko premian eragiten dute, eta hori nekez lortuko dugu, hausnarketa partekatu batetik eta ondorengo sentibilizaziotik sortzen ez bada).
- s) Parte-hartzea bultzatzea

t) Pedagogia egitea

PROIEKTU BERRITZAILEAK KUDEATZEA

- u) Proiektuari jarraipena eta eskala ematea, ez dadila proiektu puntuala izan, baizik eta ziklo azkarretan ikasteko, ebaluatzeko eta berriz jarduteko proiektu ugari, epe luzeko programa ireki baten esparruan.
- v) Epe laburrerako, ertainerako eta luzerako helburuen zehaztapena eta betetze mailaren jarraipena bultzatzea (hori da, inoiz baino gehiago, iraunkortasuna behar dugun zerbait -> batez ere epe luzeko helburuetan pentsatuz).
- w) Bere erabaki eta ekintza eremuan, Aldundiak legeak egin eta arau esparru bat sortu beharko du, helburu partekatu hori(ek) lortzea ahalbidetuko duena.
- x) Eraldaketa proiektuak sortzea eta sozializatzea eredu izateko
- y) Ekarpina ikusten uzten duten zentzuzko proiektuak planteatzea
- z) Administrazioa kuxazain gisa ez ulertzea
- aa) Emakumeak aginte postuetan sar daitezen sustatzea

DESBERDINTASUNAK SAIHESTEA

- bb) Errentaren banaketa ekitatiboa ahalbidetzea – errentan arrakalik ez egotea. Ahalik eta soldata arrakala txikiena
- cc) Desberdintasunak zaintzea

Horrek politika egiteko moduak aldatzea dakar:

- a) Sormena erabiltzea ziurgabetasuna gainditzeko eta ikaskuntza kolektiboa sortzeko
- b) Diruaz gain, esperientzia eta asmoan arreta jartzea
- c) «Kuxazain automatikoa» izatetik, joera markatu eta eraldaketa bultzatuko duten proiektu inspiratzaileak bultzatu eta babestuko dituen eragilea izatera pasatzea
- d) Departamentuen artean eta hainbat eragilarekin lan egitea. Denoi tokatuko zaigu uko egitea eta akordioetara iristea
- e) Parte-hartzea bultzatzea Partaidetzarik gabe ezinezkoa da. Erantzukizuna nire gain hartzea da parte hartzea. Arduradun parte-hartzaileagoak eta erantzukizuna beren gain hartu nahi duten pertsonak behar dira

Gipuzkoako Foru Aldundiak honako talde hauek izan ditzake proiektu esperimental hau garatzeko:

- a) Enpresak
- b) Hezkuntza sistema
- c) Herritarrak, bereziki lan edukirik gabe geratzeko aurreikuspena duten pertsona taldeak / langile aktiboak / emakumeak / gazteak / belaunaldi berriak

Gipuzkoako Foru Aldundiak honako hauek sar ditzake proiektuaren edukien artean:

- a) Trantsizioak ahalbidetzen dituzten eskumenak (sormenezkoak eta gatazkak konpontzekoak) identifikatzea
- b) Lana ongizate iturri gisa (balio sistema eraldatuz)
- c) Trantsizioek osagai teknologiko garrantzitsua izan dezakete digitalizazioari eta ekonomia berdeari dagokienez; aukera berriak sortzeko, hau egin behar da:

- a. Trantsizioa babestea prestakuntzaren bidez: enpleguen arrisku maila neurtzea eta autodiagnostiko moduan arrisku hori semaforo gorri, laranja eta berdeen bidez planteatuko duen tresna sortzea.
- b. Arrisku horretan oinarrituta, «prestakuntza prebentiboak» antolatzea
- c. Aurrekoak aukera emango luke lanpostu bakoitzean trantsizio pertsonalizatua egiteko
- d. Lanpostu berrien aurreikuspenak egitea, lan munduan dauden beharretan eta hutsuneetan oinarrituta, eta aukera horiek pertsonaiei lotzea
- e. Gipuzkoako Foru Aldundiak sistema eta metodologia horiek hurbiltzen lagundu dezake, batez ere baliabide gutxiago dituzten enpresa txikiei (automobilgintzaren industriari begira, trantsizioak egiteko)
- f. Lanpostu berrietan, zeharkako eskumenak (eskumen digitala, etab.) identifikatzeko aukerak, eta Gipuzkoako Foru Aldundiak horiek indartu eta garatzen lagundu dezake
- g. Beste gaitasun batzuk garatzen laguntzea, hala nola erresilientzia, sormena eta ziurgabetasunaren kudeaketa.